

Bruxelles, 24.10.2016
COM(2016) 689 final

2013/0028 (COD)

COMUNICARE A COMISIEI CĂTRE PARLAMENTUL EUROPEAN

**în conformitate cu articolul 294 alineatul (6) din Tratatul privind funcționarea
Uniunii Europene**

privind

**poziția Consiliului cu privire la adoptarea unui Regulament al Parlamentului European
și al Consiliului de modificare a Regulamentului (CE) nr. 1370/2007 în ceea ce privește
deschiderea pieței pentru serviciile de transport feroviar intern de călători**

(Text cu relevanță pentru SEE)

COMUNICARE A COMISIEI CĂTRE PARLAMENTUL EUROPEAN

**în conformitate cu articolul 294 alineatul (6) din Tratatul privind funcționarea
Uniunii Europene**

privind

**poziția Consiliului cu privire la adoptarea unui Regulament al Parlamentului European
și al Consiliului de modificare a Regulamentului (CE) nr. 1370/2007 în ceea ce privește
deschiderea pieței pentru serviciile de transport feroviar intern de călători**

(Text cu relevanță pentru SEE)

1. CONTEXT

La 30 ianuarie 2013, Comisia a adoptat un amplu pachet de șase propuneri legislative menite să asigure o calitate mai bună și o ofertă mai variată în sectorul serviciilor de transport feroviar din Europa.

Este necesară îmbunătățirea calității și a eficienței serviciilor pentru ca transportul feroviar să devină o alegere mai atractivă pentru călători și pentru a încuraja transferul modal. Deși fondurile publice sunt limitate, se poate obține un raport calitate-preț mai bun și se poate atinge durabilitatea.

Pachetul urmărește totodată încurajarea inovării în sectorul feroviar din UE pentru a răspunde așteptărilor utilizatorilor. Acest obiectiv este urmărit în trei moduri distincte și interdependente:

- (1) deschizând piețele interne ale transportului de călători către concurență și făcând obligatorie scoaterea la licitație a contractelor de servicii publice;
- (2) consolidând independența administratorilor de infrastructură, astfel încât aceștia să controleze toate funcțiile de bază ale rețelei feroviare și asigurând accesul echitabil al tuturor la căile ferate;
- (3) consolidând rolul Agenției UE pentru Căile Ferate astfel încât aceasta să devină un „ghișeu unic” pentru eliberarea autorizațiilor de introducere pe piață a vehiculelor și a certificatelor de siguranță pentru operatori valabile în întreaga UE.

Data la care a fost transmisă propunerea către Parlamentul European
și Consiliu

[documentul COM(2013) 28 final – 2013/0028 COD]: 31 ianuarie 2013

Data avizului Comitetului Economic și Social European: 11 iulie 2013

Data avizului Comitetului Regiunilor: 8 octombrie 2013

Data poziției Parlamentului European în primă lectură: 26 februarie 2014

2. OBIECTIVUL PROPUNERII COMISIEI

Obiectivul general al propunerii Comisiei de modificare a Regulamentului (CE) nr. 1370/2007 este acela de a îmbunătăți calitatea serviciilor de transport feroviar de călători și de a stimula eficiența lor operațională. Acest lucru ar trebui să îmbunătățească competitivitatea și atractivitatea căilor ferate în raport cu alte moduri de transport și să dezvolte în continuare spațiul feroviar unic european.

Pentru a atinge obiectivul general, Comisia a propus introducerea unei proceduri competitive obligatorii de atribuire a contractelor de servicii publice, pentru a intensifica presiunea concurențială asupra piețelor feroviare naționale. Obiectivul este de a spori eficiența și de a îmbunătăți calitatea serviciilor de transport feroviar de călători. Aceste măsuri au fost însoțite de prevederi care să asigure condiții-cadru favorabile pentru procedurile competitive obligatorii de atribuire, inclusiv norme privind accesul la materialul rulant.

Propunerea Comisiei este strâns legată de propunerile de modificare a Directivei 2012/34/UE a Parlamentului European și a Consiliului din 21 noiembrie 2012 privind instituirea spațiului feroviar unic european (reformare), care introduc drepturi de acces liber pentru întreprinderile feroviare și consolidează dispozițiile privind guvernanta administrării infrastructurii, având în vedere creșterea accesului nediscriminatoriu la infrastructura feroviară.

3. OBSERVAȚII PRIVIND POZIȚIA CONSILIULUI

Poziția în primă lectură adoptată de Consiliu la 17 octombrie 2016 susține obiectivele principale ale propunerii Comisiei de a îmbunătăți calitatea și eficiența serviciilor de transport public feroviar prin introducerea principiului obligativității procedurilor competitive de atribuire a contractelor de servicii publice în transportul feroviar. Ea susține, de asemenea, prevederile propuse menite să asigure condiții-cadru favorabile pentru procedurile competitive de atribuire.

Deși poziția Consiliului nu merge atât de departe cât ar fi dorit Comisia cu privire la mai multe puncte, ea este un pas semnificativ înainte în comparație cu actualul Regulament (CE) 1370/2007 din mai multe motive:

- Comisia propune alinierea normelor de atribuire pentru toate modurile de transport prevăzute în regulament și introducerea principiului obligativității atribuirii concurențiale a contractelor de servicii publice în transportul feroviar. Poziția Consiliului susține propunerea Comisiei, întrucât introduce procedura competitivă obligatorie de atribuire a contractelor de servicii publice în sectorul feroviar, ca principiu general, prin eliminarea posibilității de a acorda direct contractul de servicii publice în sectorul feroviar fără vreo justificare. Chiar dacă ea permite o serie de excepții, aceste excepții sunt restrictive, formulate în mod precis și obiectiv și conțin anumite măsuri de salvagardare pentru a preveni o eludare abuzivă a principiului procedurii concurențiale de atribuire. În plus, textul asigură faptul că, atunci când contractele sunt atribuite în mod direct în temeiul derogării legate de structurile de piață specifice, contractele de serviciu public vor trebui să urmărească obiectivele propunerii, și anume îmbunătățirea calității și eficienței serviciilor de transport feroviar. În acest sens, poziția Consiliului reflectă obiectivul Comisiei de a îmbunătăți calitatea serviciilor de transport feroviar de călători și de a spori eficiența lor operațională

- Comisia a propus norme mai stricte referitoare la definirea obligațiilor de serviciu public (OSP). Obiectivul acestora era să solicite autorităților competente să elaboreze planuri de transport public care să definească obiectivele politicii de transport public de călători. Autorităților competente li se solicita ca, pe baza unui set de criterii, să justifice tipul și amploarea obligațiilor de serviciu public pe care intenționează să le impună asupra operatorilor de transport public, precum și sfera de aplicare a contractului de servicii publice, în vederea îndeplinirii obiectivelor definite în planurile de transport public. Poziția Consiliului este mai conservatoare decât propunerea Comisiei, cu toate acestea, Comisia recunoaște că ea conține însă norme mai clare privind definirea și specificațiile obligațiilor de serviciu public. De asemenea, textul stabilește criterii generale pentru autoritățile competente atunci când stabilesc obligațiile de serviciu public, permițând în același timp flexibilitate atunci când este necesar.
- Poziția Consiliului asigură, de asemenea, furnizarea echitabilă și transparentă de informații relevante pentru toți ofertanții, ceea ce protejează egalitatea de tratament în cursul procedurii de atribuire a contractelor. Această nouă dispoziție este conformă cu propunerea Comisiei.
- Comisia a introdus limite maxime specifice în ceea ce privește valoarea contractelor de transport feroviar cu volum mic atribuite direct. Poziția Consiliului mărește aceste limite maxime, însă Comisia consideră că ele reflectă în continuare corect logica de a permite atribuirea directă atunci când costurile organizării unei proceduri de atribuire a contractelor depășesc beneficiile preconizate.
- Comisia a propus obligația autorităților competente de a asigura garantarea accesului nediscriminatoriu la materialul rulant, deoarece acesta este unul dintre principalele obstacole cu care se confruntă întreprinderile feroviare atunci când participă la proceduri de achiziții publice. Poziția Consiliului nu introduce această obligație, întrucât aceasta ar putea avea un efect negativ asupra finanțelor publice. Cu toate acestea, ea instituie obligația autorităților competente de a evalua, în vederea unei proceduri competitive de atribuire a contractelor, dacă sunt necesare măsuri pentru a asigura accesul nediscriminatoriu la materialul rulant feroviar și de a pune această evaluare la dispoziția publicului. Poziția Consiliului oferă, de asemenea, un set de măsuri pe care autoritățile îl pot folosi pentru a asigura accesul operatorilor la materialul rulant. Comisia recunoaște că, odată cu obligația de a face publice evaluările viitoare privind accesul la materialul rulant, poziția Consiliului introduce o bază importantă pentru operatori și pentru Comisie care le permite să verifice dacă procedurile de licitație asigură egalitatea de tratament a tuturor operatorilor.
- Poziția Consiliului susține standarde sociale relevante la nivelul Uniunii Europene și la nivel național, care trebuie respectate atunci când se modifică operatorul de servicii publice care execută un contract de servicii publice. Comisia poate sprijini aceste dispoziții, deoarece ele vor clarifica drepturile și obligațiile sociale aplicabile existente.
- Comisia a propus intrarea în vigoare rapidă a principiului obligativității atribuirii concurențiale. Poziția Consiliului introduce o perioadă tranzitorie mai lungă, amânând eliminarea posibilității de atribuire directă și necondiționată. Rezultatul este că aplicarea principiului obligativității procedurilor competitive de atribuire a contractelor de servicii publice în transportul feroviar se va aplica după șase ani de la intrarea în vigoare a noului regulament. Această amânare va întârzia efectele benefice ale noilor norme, însă va permite, de asemenea, statelor membre să

pregătească piața pentru aceste modificări și, astfel, să evite orice probleme structurale care ar putea apărea.

- Comisia a propus ca acele contracte atribuite direct și bazate pe excepția pentru transportul feroviar să expire cel târziu la 31 decembrie 2022. Comisia regretă că poziția Consiliului permite acestor contracte să curgă până la expirarea lor. Acest lucru va însemna că contractele de servicii publice pentru transportul feroviar atribuite în mod direct înainte de sfârșitul perioadei tranzitorii pot continua până în decembrie 2032, ceea ce reprezintă o perioadă tranzitorie lungă. Cu toate acestea, Comisia ia, în același timp, notă de faptul că poziția Consiliului garantează protecția drepturilor contractuale existente și introduce garanții de continuitate juridică.

4. CONCLUZIE

Comisia consideră că, în pofida deficiențelor din poziția Consiliului, introducerea de dispoziții noi și mai clare descrise mai sus va asigura o mai mare securitate juridică. De asemenea, aceasta va constitui o bază solidă pentru viitoarea consolidare a deschiderii pieței feroviare în temeiul atât al normelor politicii de transport, cât și al normelor relevante privind concurența.

Comisia consideră că modificarea legislației privind obligațiile de serviciu public în transportul feroviar prin introducerea principiului procedurii concurențiale de atribuire a contractelor de servicii publice de transport feroviar și a dispozițiilor privind condiții-cadru favorabile pentru atribuirea acestor contracte reprezintă un pas esențial pentru îmbunătățirea calității și a eficienței serviciilor publice de transport feroviar în UE. Utilizarea la scară mai largă a procedurilor competitive de atribuire a contractelor de transport feroviar ar putea, de asemenea, să asigure o mai bună valorificare a banilor publici investiți în serviciile de transport public.

Din spirit de compromis, Comisia acceptă poziția adoptată de Consiliu, permițând astfel Parlamentului European să adopte textul final în a doua lectură. În fapt, Comisia consideră că adoptarea pilonului tehnic și a celui comercial ar maximiza beneficiile la nivelul calității serviciilor, al eficienței și al competitivității sectorului de transport feroviar.